

אחרי שנים של רפיסות: טהרן חצתה קו ? והמפרץ מתחיל להתעורר

04.03.2026 | נועה לזימי | written by

המתקפה המשולבת של ישראל וארצות הברית באיראן הכניסה את טהרן לסחרור. היקף השיגורים הנרחב והפגיעות במדינות המפרץ המחישו את נכונותה לגבות מחיר אזורי. בהרחבת המתקפות מעבר לתשתיות צבאיות גם ליעדים אזרחיים ולמתקני נפט, טהרן הגדישה את הסאה וחצתה רף נוסף בעימות.

אלא שהמהלך הנואש לשקם את כבודה האבוד ולהפעיל לחץ אזורי וגלובלי על וושינגטון לסגת רק החמיר את מצבה. לאחר שנים של רפיסות, בעל כורחן מדינות האזור מתחילות להתעורר ולהבין כי לא ניתן לעמוד מנגד וכי יש לגבות מטהרן מחיר. בעקבות מתקפותיה ההולכות ומסלימות של איראן, הגיעה העת לתגובה תקיפה. דוחא יירטה שני מטוסי קרב איראניים ועל פי דיווחים אף ביצעה תקיפות בשטח איראן; בריאד מתקיימות היערכויות לכניסה למערכה, ובאבו-דאבי נשקלת אפשרות דומה.

יש להודות כי מדינות המפרץ היו מודעות במשך שנים לאיום האיראני, אך מרביתן בחרו להישען על ישראל וארצות הברית שיטפלו בו במקומן, תוך שמירה על ריחוק ואף עוינות כלפי ישראל. חלק מן המדינות הללו, שחששו מתגובת נקם איראנית ומהשלכותיה של הסלמה אזורית על מאגרי הנפט שברשותן, הקפידו לפייס את איראן ולקיים עמה יחסים תקינים ואף קרובים. זאת אף שבסתר לבן ייחלו להחלשתה ? ובפרט לעצירת תכניות הגרעין והטילים שלה.

בעוד איחוד האמירויות ובחריין בחרו לקיים עם ישראל קשרים גלויים ושיתופי פעולה, מדינות אחרות ? ובראשן קטאר, כוויט ועומאן ? גינו את ישראל אף שפעלה נגד הציר האיראני המאיים גם עליהן. מדינות אלו נטו להעדיף הסדרה ושימור דיאלוג עם טהרן על פני הסלמה, חרף העובדה שהחלופה הדיפלומטית הוכחה כחסרת שיניים בבלימת האיומים הנשקפים ממנה. לבחירה זו היו גם השלכות מעשיות: היא צמצמה את אפקט ההרתעה ושידרה לטהרן כי מדיניותה אינה כרוכה במחיר ממשי.

באשר לסעודיה, נדמה כי הסיפור מורכב מעט יותר. על פי דיווח של ה"וושינגטון פוסט", יורש העצר מוחמד בן סלמאן קיים מספר שיחות עם הנשיא טראמפ בחודשים האחרונים לקידום תקיפה באיראן ? בניגוד מוחלט לעמדה ששידר כלפי חוץ, כולל הסירוב לאפשר מתקפות אמריקניות מאדמת סעודיה. ככל שהדברים נכונים, יש בגילוי זה כדי לשכך במעט את הביקורת כלפי ריאד, לצד העובדה שהסעודים ככל הנראה סיפקו סיוע במעטפת ההגנתית ? גם אם לא בהתקפה ? הן במערכה זו והן בסבבים קודמים.

עם זאת, אין בכך כדי לפטור את הממלכה מכך שאפשרה, או לכל הפחות העלימה עין,

מהקמפיין האנטי-ישראלי שפשט לאחרונה בתקשורת הסעודית. בנוסף, בישראל קיים חשש מפני התקרבות סעודית לגוש המזוהה עם תנועת האחים המוסלמים בהובלת טורקיה ² בניגוד למאמץ לחזק את ציר המדינות הפרגמטיות במזרח התיכון, שבו בולטות ישראל ואיחוד האמירויות.

בסופו של דבר, מדיניות ניהול הסיכונים שהתבססה על שימור ערוץ פתוח עם טהרן, לצד ביקורת פומבית על ישראל והנחה כי וושינגטון וירושלים יישאו בנטל בלימת האיום, לא הניבה את רמת החסינות האסטרטגית שלה קיוו מדינות האזור. איראן לא הבחינה בין מי שפעל נגדה בפועל לבין מי שנמנע מעימות ישיר והסתפק בעמדה מאוזנת.

ייתכן כי אילו חלק ממדינות האזור היו מתייצבות לצד ישראל ומקדמות מסגרת אזורית מתואמת לבלימת ההתעצמות האיראנית, ניתן היה לייצר מנגנוני הרתעה והגנה משותפים ואף לקדם מהלכים מדיניים וביטחוניים שהיו גודעים את האיום בשלב מוקדם יותר ² לפני שהמלחמה הגיעה לשערי הבירות שלהן.

פורסם בישראל היום, בתאריך 04 במרץ 2026.